

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Historico-Juridicus De Præcedentia Controversa
Monachos Benedictinos Inter Et Canon. Regulares S.
Avgvstini**

Stolte, Benedict

Erfordiaae, 1730

VD18 1179271X

§. VI. Unde Canonici Regulares habeant suum habitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64547](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64547)

45. En genuinam de *Canonicis Regularibus* relationem ex Authoribus grandis Authoritatis desumptam. Ex quâ manifestè infertur; Ergo GELASIVS non introduxit *Canonicos Regulares* s. AVGVSTINI in Ecclesiam *Lateranensem*, ergo isti ibi non fuerunt per octingentos annos &c. &c. Et obiter hîc advertendum. Si ab Ecclesiæ *Lateranensis* possessione petatur Jus præcedentiæ, potius id competet BENEDICTINIS, prius & diutiùs istam Ecclesiam possidentibus; *potior enim est jure, qui prior est tempore. C. Episcopos, dist. 17. C. Episcoporum distinct. 93.*

De Bulla PII IV. & relatione CARD. CICADÆ dicetur postea. Quid autem dicendum de approbatione narrationis *Breviarii Lateranensium* à PIO V. factâ, patet ex dictis §. 3. n. 23.

§. VI.

Unde Canonici Regulares habeant suum habitum.

46. OBJICIES. 5. *Canonici Regulares* acceperunt suum habitum, sive Rochetum à s. AVGVSTINO quâ *Episcopo*: ergo

go S. AVGVSTINVS illos instituit, ergo sunt antiquiores BENEDICTINIS.

Resp. N. *Antecedens*. I. ex dictis: 2. quia S. AVGVSTINVS ipse talem habitum, quæ *Episcopus* non habuit, dicit enim VIRG. ALVISETVS *Sect. 3. fol. 204.* “Ex ipso ju-
 ,,re discimus, Rochettum fuisse attribu-
 ,,tum Episcopis ab INNOCENTIO III,
 ,, (ut videre est in C. *Clerici Officia de vitâ*
 ,, *Et bon. Cler.*) quô, cum S. AVGVSTINVS
 ,, longè sit antiquior, quomodo potest di-
 ,,ci usus Rochetto, aut illum suo ordini
 ,, tradidisse?,, ad quæ, cum COMMENT-
 TATOR altum sileat, ea hîc cum P. EG-
 GER in memoriam revoco. 3. ut docet
 SVARETZ *tom. 4. de virtut. Et staturelig. l. 2.*
 c. 8. “S. AVGVSTINVS Monachus fuit, &
 ,, religionem Monachalem instituit, & c. 9.
 ,, ait: ex vita FVLGENTII c. 18. colligitur,
 ,, similem habitum (*cucullam nigram Eremi-*
 ,, *tarum*) portâsse in Monachismo, & ita
 ,, illam amâsse, ut in Episcopatu illam non
 ,, reliquerit.,, S. AMBROSII irrefragabile
 testimonium est *part. 3. serm. 94. sc. S. AV-*
 GVSTINVM à se baptizatum, novum Chri-
 stianum novis vestimentis, cucullâ nigrâ induis-
 se, cingulo ex corio præcinxisse; quod SIM-
 PLI-

PLICIANVS donaverat. 4. Quia S. AV-
 GVSTINVS laneum habitum habuisse il-
 las personas, quibus scripsit ipsam, nunc
Canonicorum Regularium regulam, supponit
 ipse, dum c. 7. dicit: *indumenta vestra la-*
ventur, sive à vobis, sive à Fullonibus. Ful-
 lones enim (ait BV SCHIVS *Canon. Regular.*
l. 2. de reform. Mon. c. 31.) non lineum, sed
 laneum pannum faciunt & lavant. Item
 eòdem cap. S. AVGVSTIN. dicit: *vestes*
esse excutiendas, ne à tineâ ledantur; con-
 stat autem Linea à tineâ minimè lædi. 5.
 quia ante sæculum decimum quintum *Ca-*
nonici Regulares Ord. S. AVGVSTINI non
 habuère illum habitum, quem habent mo-
 dò. non diffitebuntur hujates DD. *Sulten-*
ses, Georgi-Montani, Richenbergeses, Ham-
merslebenses &c. Monasteria sua, seu, uti
 dici amant, *Canonias* ante annum 1400.
 jam ab ipsis *Canonicis Regularibus Ord. S.*
AVGVSTINI fuisse occupatas, manifestè
 autem patet ex JOANNE BV SCHIO, ante
 annum 1400. in nullo talium monaste-
 riorum talem fuisse *habitum*, qualis est mo-
 dò. Audiamus BV SCHIVM *Canonicum*
Regularem, professum in Windesem, Præposi-
tum

tum in SVLTA propè Hildesum, Reformationis promotorem Zelosissimum.

47. Celeberrimus hic vir refert de reform. Monast. C. 11. quod cum *Clementina* „contra *Beghards & Beghinas* ubique erat „promulgata, octo inclusi, qui in *Witten-* „*borg*, *Hildesemensis Diocesis* habitabant, „timentes per illam etiam se turbari, cum „viverent sine regula; de *Concilio D. De-* „*cani in monte s. MAVRITII*, habitum „*Canonicorum regularium*, tunc portari con- „suetum assumpserint, post 200. autem „annos, audientes *Windesemensium* bonam „conversationem, se eis adjunxerint, eo- „rumquè habitum susceperint anno 1423. Quisnam autem fuerit ille habitus ante reformationem *Windesensem* portari consuetus, colligitur ex eodem *BVSCHIO*, dum c. 3. narrans occasionem, quâ *Capitulum Nussiense* (cui & *Monasterium Böldicense* per *WILHELMVM Episcopum Paderbornensem* circa annum 1409. de statu *Canonicarum secularium* ad observantiam *Canonicorum regularium* translatum, unicum erat) assumpserit reformationem *Windesensem*, refert verba *Archiep. Coloniensis*, istam accessionem urgentis circa annum

1424.

1424. dixit Archiepiscopus, accipiens *timpam*
cappæ Præpositi (Nussiensis) non obest vobis
aliud, quàm illud *livipipium*, designans ca-
putium istius habitûs, inferiùs strictum, supe-
riùs Latum; *livipipium* enim secundùm
LEIBNITZ est longa *fascia* vel *cauda ca-*
putii. Et iterum, dum reformationem per
se in SVLTA anno 1439. cœptam descri-
bens ait: "Anno 1440. fratres antiqui ad-
„huc habitum deferebant antiquum, vi-
„delicet *Scorlicium*, sive *Sarrocium* - - -
„in die s. GALLI in domo Capituli Præ-
„positum antiquum & omnes fratres anti-
„quos habitum nostrum induimus; pri-
„mò tunicam, dictam *subtile superpelli-*
„*ceum*, & *almucium*, nobis concessa, quæ
„ipsi non habuimus,, in Manuscripto Ki-
„loniensi sic legitur: "primò tunicam lon-
„gam albam, deinde *subtile superpelli-*
„*ceum*, nobis de *Wittenborg* concessa, quæ
„ante non potuimus præparare. Omni-
„bus igitur fratribus sic indutis, & antiquis
„vestibus, *scorliciiis* nigris seu *griseis* tunicis
„longis exutis, ad chorum processimus.,,
& in priori loco sic pergit: „In *aureâ mis-*
„*sâ* singuli in ordine nostro stetimus, &
„nos reformatos *habitu* ostendimus, in
mul-

„multorum admirationem, qui tales Ca-
 „nonicos, tales *habitus* nunquam antea vi-
 „derant.” Similiter anno Domini 1443.
 ipse BVSCHIVS persuasit Paulo Præposito
 ad s. MAVRITIVM Hallis, ut vetere de-
 positô, novum *habitum* Canonorum regula-
 rium assumeret, aliàs confirmationem ab
 Archiepiscopo non accepturus: & accessi,
 inquit BVSCHIVS, & scorlicium suum exui,
 & subtile nostrum sibi indui. Quale sit istud
 scorlicium, ROBERTVS RICHARDINVS
 in suis, in regulam s. AVGVSTINI commen-
 tariis anno 1530. Parisiis editis, specialius
 exprimit his verbis: Cappa exterius nigra,
 quasi saccus perforatus, in signum poenitentie
 & contemptûs mundi, cui apponitur Caputium
 inferius strictum, superius latum. Quali in-
 dutus fuit ille, quem in visitatione Mona-
 sterii ad *albas Dominas* (Moniales Ord. s.
 MARIE MAGDALENÆ) ERFORDIÆ sibi
 adversantem sic describit BVSCHIVS c. 23.
 Patrem quendam magnum staturâ in longâ ni-
 grâ togâ usque ad talos protensâ, incedentem
 caputio nigro magno, cum liripipio seu timpâ
 caput tegentem &c.

48. Cum reformatione ergo Windese-
 mensi susceptus est in hisce partibus habi-
 tus

rus modernus *Canonicorum regularium* primo à *Wittenborgensibus*, uti dictum, anno 1423, deinde à *Richenbergensibus* ao. 1429. secundum *BVSCHIVM* c. 12. Alii autem istam reformationem *Windefemensem* cum habitu suscipere recusabant; " Anno enim 1435. Dominicâ *Exurge*: conspiraverunt *Præpositi*, *Joannes Scheningensis*, *Joannes Hamerslebiensis*, *Joannes Halberstadiensis*, *Hermannus Kaldenburnensis*, *Hermannus Furgenbergensis* seu *Georgi-montanus*, *Joannes Sultensis* sc. *Driborg* defendere se privilegio *Papæ EVGENII IV.* contra *Windefemenses* & contra ordinationes *CONCILII BASILEENSIS* contra reformationem." vid. *LEIBNITZ tom. 2. pag. 488.*

49. Acceptârunt tandem *Monasteria*, *Sultense* anno 1440. per *JOANNEM BVSCH*, *s. PANCRATII* in *Hamersleve* anno 1452. per *JOANNEM HAVEKENSCHEDÉ* *Priorem* in *Richenberg*, sed *s. JOANNIS Halberstadii* incolæ per ipsum *JOANNEM BVSCH* (relictâ *SULTA* *Præpositum* in *Novo Opere Hallis*) & *Paulum Præpositum* ad *s. MAVRITIVM* ibidem, item *BORCHARDVM* *Episcopum Halberstadiensem*

F

fuere

fuère quidem inducti ad hoc, ut promitterent, se suscepturos reformationem. BVSCH. c. 24. Ast minimè servâsse patet exinde, "Quia, dum anno 1482. ERNESTVS Episcopus Halberstadiensis volebat reformare juxta *Hallensium* ritum Monasterium *Scheningen*, *Halberstad* & *Caldeborn*, petit *Joannes Badendal*, Præpositus *Scheningensis* Bullam EVGENII, quam vocant *AVREAM*, à Monasterio *Fargenberg* ad sui defensionem contra *habitum* & *statuta*." apud LEIBNITZ tom. 2. p. 488. Ex quibus colligitur *Georgi-Montanos*, utpote *Scheningensibus* &c. consentientes anno 1482. nondum habuisse *habitum* modernum, ac proinde nimium voluntariè s. BENNONI talem *habitum* affingere.

INFERO: Ergò *Moderni Canonici regulares* non accepere à s. AVGVSTINO *habitum* ordinis sui distinctivum, ergo nec ab ipso sunt instituti aliter, quàm *Dominicani*, aliique sub ejus regulâ militantes.

50. QUÆRES: Unde ergò habent istum *habitum*? Respondet COMMENTATOR fol. 186. à *Lateranensibus* genuinum s. AVGVSTINI sensum, vivendi formam, ac pro-

proprium habitum, id est Rochettum accepisse. Hæc responsio, quid veritatis habeat, patebit ex sequenti narratione ex LEIBNITZII *intr. ad tom. 2. pag. 40.* & JOANNIS Legatii Chronico Monasterii S. GODEHARDI l. 2. n. 1. &c. desumptâ.

Sub initium Sæculi decimi 5ti primus Congregationis *Windefemensis* author fuit GERARDVS Grote, seu MAGNVS, patriâ *Daventriensis*, professione *Theologus*, excitatus, ut refert THOMAS à KEMPIS in ejus vitâ, verbis & scriptis JOANNIS de RVSENBROUC, vulgò *Ruisbrochii*, insignis mysticæ Theologiæ Doctoris, qui (referente AVBERTO MIRÆO in *chron. ad annum Domini 1381.*) cum annos plurimos *Bruxellis* in templo *S. Gudulæ* sacerdotium habuisset, jam sexagenarius sæculo valedicens, in *viridi valle BRABANTIÆ* habitum *Canonicorum Regularium* induit, ubi *Prior* electus est, & anno ætatis octogesimo octavo in Domino obdormivit.

Hujus, inquam, verbis antea excitatus *Gerardus* postea, Parisios reversus, abdicatis *Ultrajectino & Aquisgranensi* Canonice-tibus extitit author *vitarum*, ait *Joannes Legatius* de *Communi vitâ clericorum* (à

SCHIPHOWER in chron. Oldenburg. dicitur Fratrum *Lullerdorum* primatum gerens) Hic simul ac hunc vivendi ordinem condiderat *Daventriæ*, *Windesem*, Monasterium (quod hic vocatur per anticipationem) *Canonicorum Regularium*, ultimâ voluntate petierat ædificari. Post mortem plerique missi sunt ex Discipulis ejus ad regulam Divi AUGUSTINI diversaturi, quò ubi venerunt, vitam *Canonicorum* assumpserunt, sine justæ causâ querelæ viventes; post *Windesem* fundatur *Northorn*, observantiæ ejusdem in Dicecesi *Monasteriensi* OTTONE Episcopo, qui fuit frater JOANNIS Episcopi *Hildesensis de Hoja*, assentiente. Ex *Northorn* de observantia *Windesemensi* reformationem capit *Witzenborg*, de quo supra. Sicquè successivè per *Saxoniam & Belgium* multa sub observantia *Windesemensi* congregata sunt cœnobìa, inter quæ fuit & ipsum *viridis vallis*, annitente Petro de *Alliaco* Episcopo *Cammeracensi*, hòcquè modo Congregatio *Windesemensis* prodiit & crevit, multùm ad ejus incrementum conferente BVSCHIO sæpe Laudato.

51. Cùm

51. Cùm ergo ante ortum Congregationis *Windesemensis Canonici Regulares Ordinis* S. AVGVSTINI adhuc habuerint suum scoricium nigrum, & circa illud tempus primò floruerit Congregatio *Frisonaria* vel *Frigionaria* juxta TAMBUR: *Disp.* 26. n. 27. de quâ supra, multis ad eam accedentibus viris religiosæ conversationis, bonæquè doctrinæ, ut dicitur apud TAMBUR: (modò, ut dicitur infra C. 2. §. 2. n. 74. *Windesemensibus* non esset contraria cura animarum, & usus biretorum, quæ tamen modernis Lateranensibus, olim *Frigionariis* sunt propria) verisimile est, ad aliquod è dictæ Congregationis Monasteriis missos esse Discipulos GERARDI GROTEN (de quibus LEGATIVS, locum non exprimens) & inde cum vitâ *Canonicorum*, & habitum ex parte assumpsisse, ac postmodum aliis suæ congregationi unitis communicasse; & videntes, ut ait BVSCHIVS in *chron. Windesemensi* l. 1. c. 24. se sine specialibus constitutionibus regulam S. AVGVSTINI observare non posse, per deputatos statuta aliqua specialia composuisse; sicquè suo modo dari posse COMMENTATORI, modernos *Canonicos Regulares* aliququaliter

vivendi formam, ac proprium & primæ-
 vum habitum, id est Rochettum accepit
 se à Lateranensibus, qui tum temporis
 Congregationis Frisonariæ vel Frigiona-
 riæ dicebantur: Quodquè Rochettum
 (quia isti Frisonarii Lateranensem Eccle-
 siam ab anno 1431. incolebant) postea
Buschius in visitatione Monasterii s. JOAN-
 NIS Halberstadii Romanum appellavit.
 Audiatur autem & JOANNES *Schiphower*
 Ord. Eremit. s. AVG. scriptor suo ævo
 clarissimus, qui in chronicis Comitum *Ol-
 denburgensium* anno 1508. completis cap.
 18. sub initium dicit, ipsum Gerardum GRO-
 TEN regularibus suis alienum ab aliis reli-
 gionibus habitum dedisse. & sic pergit: hæc
 „novella plantatio circa annum Domini
 „ut supra, sc. 1400. cœpit, non video,
 „quomodo traditum sibi ab AVGVSTI-
 „NO habitum per legitimas successiones
 „servaverit, cum alius aliorum, & alius
 „suus sit habitus, quomodo ergo creden-
 „dum sit, eos ab AVGVSTINO institutos
 „fuisse, non video, veritatem quippe in hoc
 „meditabitur guttur meum, & labia detesta-
 „buntur impium. proverb. 8. nam ut verum
 „fatear, ipsi regulares sunt in multiplici
 disse-

„differentia, & à se ipsis moribus, habitu at-
„que statutis dissident, & pro regnorum
„diversitate plurimum à se ipsis sunt di-
„scordes. nequè opus est ingenti ratione
„hæc ipsa fulcire, cum cunctorum oculis
„aperta sint atque perspicua, quia altiùs
„repetentes suæ primitivæ institutionis
„originem, arte quâdam & ingenio anti-
„quitatem sibi usurpare, & acquirere sa-
„tagunt, asserentes, se à B. MARCO EV-
„ANGELISTA religionis suæ assumpsisse
„primordia, atquè, cum temporum pro-
„cessu eorum intepuisset religio, à B. AV-
„GVSTINO se se asseverant reformatos,
„quod pio magis desiderio opinantur, &
„fucatæ rationis stabiliunt munimento;
„quam inconcussâ veritate defensare po-
„tuerunt: putant enim (*quia pondere nova*
„*carent*) si neophyti probentur atque no-
„vitii, pro nihilo habeantur, & inter reli-
„giosos reliquos novissimum obtineant
„locum. Unum est, quod eos maximè
„convincit, quò adstruere modis omni-
„bus invigilant, s. AVGVST. subtile gessif-
„se, & in suo incessisse *habitu*; respon-
„deant, quo obsitus fuerit amictu *regu-*
„*larium*? quid ergo pro regionum pro-

„vinciarumquè diversitate eorum quoquè
 „habitus diversus sit? *neque enim potest ve-*
 „*rum esse, quod diversum & varium,* ut ait
 „Rhetor eloquentissimus beatus HIERO-
 „NYMVS. hîc non habent, quid respon-
 „deant. Sed ut & hoc inseram, suorum
 „*habitus* adhuc intra centum annos ab
 „Apostolico eis in privilegio decretus at-
 „què collocatus, qui non ille fuit, qui eis
 „primâ successione obvenit. hoc de re-
 „gularibus refero, qui sub Capitulo *Win-*
 „*desemensi* degunt; de aliis, qui eundem
 „titulum habent, vide in sermone de or-
 „dinibus, quem ego fraterculus prædi-
 „ctus ex diversis chronicis anno M. D. in
 „Civitate *Oldenburgensi* collegi; ita ille: tam
 „recens est hic habitus, tantùm abest, ut à
 „S. AVGVSTINO, quâ Episcopo derivetur!

52. Non ergo COMMENTATOR *habi-*
tum suum usque ad Episcopalem, nec ad
 Cardinalitium, multominùs ad Papalem
 usquè extollat, uti audet *fol. 184. 239.* Sed
 ut à GERHARDO Grote acceptum, vel for-
 tè à FRISONARIIS emendicatum, inter
 cancellos religiosæ paupertatis in regulari
 vestiario asservet, memor olim in Abba-
 tia S. GENOFEVÆ (*ut habet vita WILHEL-*

MI Reschildensis) *Canonicorum regularium habitum* non fuisse Episcopalem, multò minùs Papalem, sed *pannosum* & *ex abjectis vestibus*.

Acriori lixivio hîc diluenda forent, quæ ipse COMMENTATOR fol. 54. & 82. de Monachorum *habitu* à tot Sanctis, tot Imperatoribus & Imperatricibus, Regibus & Reginis gestato, à tot summis Pontificibus miris encomiis deprædicato probrosè scribit; sed quia ejus petulantia jam à FELICE EGGER, CORBIANO KHAMM. &c. sufficienter est castigata, acquiesco, ne pluribus bilem moveam. Venerandus est cujuscunque Ordinis, ab Ecclesia approbati, approbatus *habitus*, & religiosè, non cum *Circumcellionibus* contumeliosè tractandus, nulloquè modo in ejus contemptum sacri *Canones* injuriosè detorquendi.

§. VII.

An Ordo *Canonicorum Regularium* trahat suam originem ab Apostolis?

53. OBJICIES 6. ORDO *Canonicorum*
F 5 Re-